

УДК 336.7

DOI: 10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-27

КАРПЕНКО В.Л.

ORCID: 0000-0002-2476-6700

e-mail: vitaliy_karpenko@ukr.net

Хмельницький національний університет

УЗАГАЛЬНЕНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ СТРАТЕГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ

Визначено, що інтернет-трейдинг пов'язаний зі значним ступенем ризику, зменшити який є можливість завдяки ґрунтовному і системному підходу до вибору стратегій біржової торгівлі. Стратегія (система) біржової торгівлі – це особисті правила торгівлі, які враховують ситуацію на ринку, знання й розуміння трейдера цієї ситуації, а також побажання трейдера щодо прибутковості торгівлі із врахуванням ризиків. Розглянуто торговельні системи, що ґрунтуються на основі технічного аналізу біржових графіків: трендову (будується на передбаченні того, що ціна буде зростати або спадати згідно тенденції, яка склалась на ринку), флетову (передбачає, що ціни змінюються в межах коридору, що має чітко окреслені границі, що підкріплені рівнями супротиву або підтримки), контртрендову (передбачає визначення точки розвороту трендового руху ціни), торгівлю за форекс-паттернами (передбачає визначення фігур графічного аналізу біржових графіків, в результаті чого, згідно напрацьованої статистики, з'являється можливість з високою ймовірністю передбачити рух ціни), хвильового аналізу (передбачає, що поведінка ринку залежить від психології учасників, що виражається в імпульсивності поведінки), пробиття волатильності (передбачає, що суттєвою є подія фактичного виходу ціни із встановленого каналу, що створює можливості для розвитку тенденції), сесійну торгівлю (передбачає роботу на ринку в межах конкретної торговельної сесії), торгівлю за рівнями Фібоначчі (передбачає, що ціна повинна створювати корекції від тренду, відбиваючись від спеціальних рівнів, які побудовані на основі числової послідовності Фібоначчі), скальпінгову (передбачає торгівлю в межах дуже короткої торговельної сесії й характеризується невеликими рівнями тейк профітів) та універсальні (передбачають різноманітне поєднання перерахованих систем в залежності від вподобань і досвіду трейдера). Зроблено висновок, що прибутковими можуть бути усі види торговельних систем, але в першу чергу все залежить від знань і умінь особи, яка здійснює торговельні операції.

Ключові слова: торгівля (трейдинг), стратегія, біржова торгівля, інтернет-трейдинг, трейдер, стратегія (система) біржової торгівлі.

VITALII KARPENKO

Khmelnyskyi National University

GENERALIZED CHARACTERISTICS TYPES OF EXCHANGE TRADING STRATEGIES

It has been determined that online trading is associated with a significant degree of risk, which can be reduced through a thorough and systematic approach to the choice of exchange trading strategies. The strategy (system) of exchange trading is a personal trading rules that take into account the market situation, knowledge and understanding of the trader of this situation, as well as the trader's wishes regarding the profitability of trading, taking into account the risks. Trading systems based on technical analysis of stock charts are considered: trend (based on the assumption that the price will rise or fall according to market trends), flat (assumes that prices change within a corridor that has clearly defined borders, supported by levels of resistance or support), counter-trend (involves determining the turning point of the price movement), trading on forex patterns (involves determining the figures of graphical analysis of stock charts, resulting in, according to statistics, there is a high probability predict price movements), wave analysis (assumes that market behavior depends on the psychology of participants, which is expressed in the impulsiveness of behavior), breakthrough volatility (assumes that a significant event is the actual exit of the price from the established channel, creating opportunities for trends), session trade (involves work in the market within a specific trade session), trading at Fibonacci levels (assumes that the price should create adjustments to the trend, reflecting the special levels, which are based on the numerical sequence of Fibonacci), scalping (provides trading within the trading day and is characterized by small levels of take profits and relatively large levels of stop-losses) and universal (provide a different combination of the above systems depending on the preferences and experience of the trader). It is concluded that all types of trading systems can be profitable, but first of all it all depends on the knowledge and skills of the person who carries out trading operations.

Key words: trade, strategy, exchange trade, internet trading, trader, strategy (system) of exchange trade.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

На сьогодні є досить важливою та цікавою проблематика та можливості мережі Інтернет, оскільки вона в Україні невинно розвивається, а з нею розвиваються і всі форми електронної комерції, які мають своє майбутнє. Інтернет починає відігравати досить істотну роль у світовій економіці, багаторазово прискорюючи циркуляцію фінансових й інформаційних потоків по всій земній кулі. Поява і розвиток в Україні Інтернет-трейдингу зумовлює необхідність проведення досліджень щодо виявлення ефективних механізмів управління стратегіями біржової торгівлі в сучасних реаліях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Особливості функціонування та напрями розвитку Інтернет-трейдингу активно досліджуються вітчизняними та зарубіжними вченими. Зокрема, специфіку онлайн-торгівлі цінними паперами висвітлили у своїх роботах Д. Гладун [1], О. Семчук [2]. Актуальні шляхи розвитку систем Інтернет-трейдингу вивчають та розкривають у своїх наукових працях такі економісти як О. Фарина [3], Т. Манько [4] та ін.

Формулювання цілей статті

Мета статті полягає в виявленні та узагальненні ефективних механізмів управління стратегіями біржової торгівлі

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасні процеси глобалізації й активного розвитку цифрових технологій створюють велику кількість можливостей суб'єктам підприємницької діяльності як для реалізації власних бізнес-ідей, так і для успішного використання існуючих. Однією з таких можливостей є Інтернет-трейдинг. Особливої актуальності цей вид діяльності набуває з моменту фактичної його легалізації в Україні, а саме з моменту дозволу Національним банком України фізичним особам розміщувати без індивідуальних ліцензій на зарубіжних рахунках валюту, що отримана за межами країни у формі заробітної плати, стипендії, аліментів, дивідендів, включаючи інвестування з іноземних рахунків, реінвестування, торгівлю фінансовими інструментами на іноземних біржах (постанова НБУ № 14 від 25.02.2017 р.) [5].

Зауважимо, що як і будь-яка інша підприємницька діяльність, Інтернет-трейдинг пов'язаний зі значним ступенем ризику, зменшити який є можливість завдяки ґрунтовному і системному підходу до вибору стратегій біржової торгівлі. Існуючі літературні джерела пропонують значну кількість підходів до ефективної організації біржової торгівлі, які значно різняться між собою. Саме тому виникає необхідність в узагальненні та характеристиці існуючих видів стратегій біржової торгівлі. Варто зазначити, що поняття стратегія (система) біржової торгівлі визначається літературними джерелами як особисті правила торгівлі, які враховують ситуацію на ринку, знання й розуміння трейдера цієї ситуації, а також побажання трейдера щодо прибутковості торгівлі із врахуванням ризиків.

Розглянемо найбільш популярні торговельні системи, що ґрунтуються на основі технічного аналізу біржових графіків [6, 7]:

– трендова (рис. 1). Будується на передбаченні того, що ціна буде зростати або спадати згідно тенденції, яка склалась на ринку. Важливим аспектом даного підходу є визначення часового інтервалу перебування на ринку. Переваги трендових торгових систем – простота у виконанні і використанні, великі прибуткові операції, мала кількість транзакційних витрат. Проте в моменти ненапрявленого руху, тобто флета, такі торгові системи приносять тривалі серії невеликих збиткових операцій. Ще одним недоліком трендових систем є «просковзування», тобто при відносно великому об'ємі операції необхідний розмір портфеля може бути сформований тільки при істотній зміні ціни активу. При недостатній ліквідності активу або в моменти сильних цінових рухів «просковзування» може зводити нанівець прибутковість торгових алгоритмів;

Рис. 1. Трендовий класичний вхід в позицію

– флетова (рис. 2). Передбачає, що ціни змінюються в межах коридору (каналу), що має чітко окреслені границі, що підкріплені рівнями супротиву або підтримки. Важливим аспектом даного підходу є вірне визначення меж каналу. Кордонами флета виступають варіації каналних індикаторів. Для стабільного прибутку канал повинен бути шириною не менше 1,5–2 діапазону середньої волатильності за період аналізу і чітко тримати горизонтальний напрям;

– контртрендова (рис. 3). Передбачає визначення точки розвороту трендового руху ціни. Важливим аспектом даного підходу є вірне визначення моменту розвороту. Основні переваги контртрендових торгових систем – відсутність «просковзування», можливість оперувати великим об'ємом портфеля. Проте при напруженому русі (тренді) торгова система абсолютно непридатна із-за отримання істотних втрат, що значно перевищують прибутки;

Рис. 2. Флетова стратегія

Рис. 3. Контртрендова стратегія

– форекс-патерни (рис. 4). Передбачає визначення фігур графічного аналізу біржових графіків, в результаті чого, згідно напрацьованої статистики, з'являється можливість з високою ймовірністю передбачити рух ціни. Важливим аспектом даного підходу є вірна ідентифікація фігур графічного аналізу біржових графіків. Прикладом патернів на Форекс можуть служити: комбінації японських свічок, фігури класичного технічного аналізу (голова і плечі, прапори, вимпели, трикутники і т.д.), цінові формації з теорії Еліота. В даний час офіційно визначено і внесено до реєстру технічного аналізу понад 100 різних патернів і нові патерни знаходять чи не щодня [8];

– хвильовий аналіз (рис. 5). Передбачає, що поведінка ринку залежить від психології учасників, що виражається в імпульсивності поведінки. Важливим аспектом даного підходу є вірне визначення визначенні імпульсу тренду у прямому напрямку й корекції у зворотному. Головна задача хвильового аналізу – правильно ідентифікувати хвилю, яка постійно повторюється, відділити шум та інші випадкові фактори;

Рис. 4. Форекс-паттерн

Рис. 5. Стратегія хвильового аналізу

– пробиття волатильності (рис. 6). Передбачає, що суттєвою є подія фактичного виходу ціни із встановленого каналу, що створює можливості для розвитку тенденції. Важливим аспектом даного підходу є вірний вибір інструментів для роботи й визначенням порогів пробою й волатильності. В основі систем, заснованих на пробі волатильності, лежить така думка: якщо ціна змінилася на певний відсоток від нинішньої ціни, то висока ймовірність продовження руху в цьому напрямку. Для ринку ідеальна ситуація – дисбаланс між купівлею і продажем, який і називається волатильністю, тобто мінливістю ринку. Ціна постійно рухається то вгору, то вниз. Основне завдання – визначити точки, в яких розгорнеться ціна і відкрити угоду у відповідному напрямку [9];

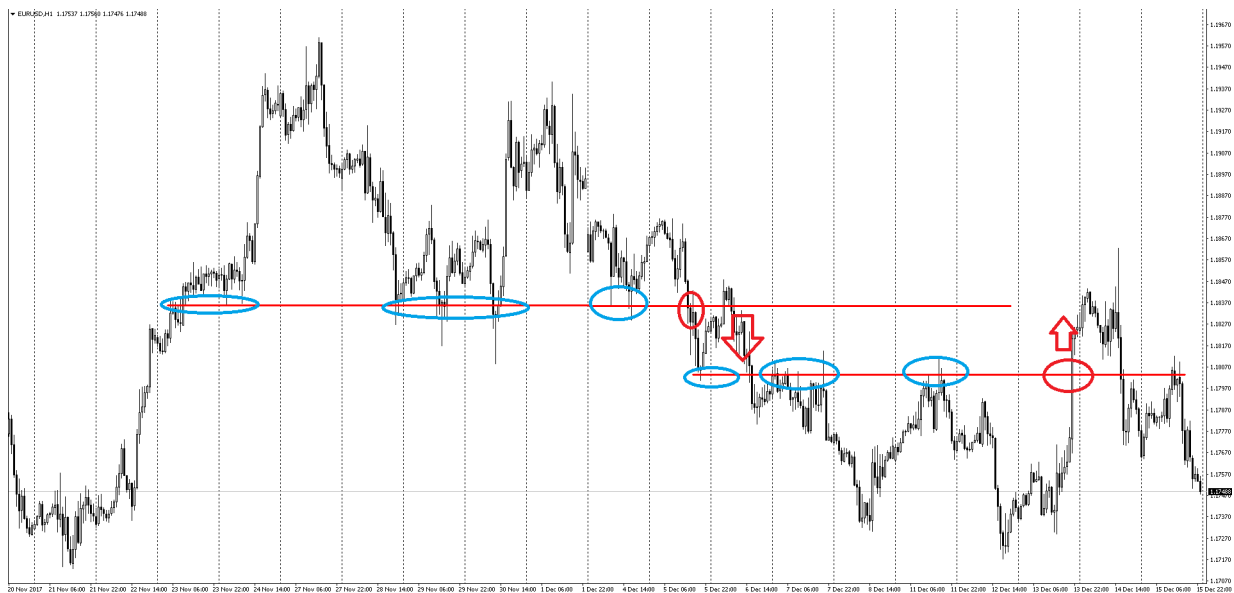

Рис. 6. Стратегія пробиття волатильності

– сесійна торгівля (рис. 7). Передбачає роботу на ринку в межах конкретної торговельної сесії. Важливим аспектом даного підходу є вірний вибір валютних пар, коливання яких відповідатимуть обраній сесії. Одна з особливостей сесійних торгових стратегій – гра відповідно до часу. Наприклад, Лондонський вибух – вкрай простий спосіб заробити. Коли азіатська торгова сесія завершується, слідом за нею пропадає інтерес до вказаних валют і підвищується інтерес до європейських. Стратегія може не працювати, якщо застосовується в момент виходу важливих новин, пов'язаних з європейськими валютами, які призведуть до їх здешевлення [10];

Рис. 7. Сесійна торгівля

– за рівнями Фібоначчі (рис. 8). Передбачає поєднання трендових і патернових систем із використанням хвильового аналізу. Тобто ціна повинна створювати корекції від тренду, відбиваючись від спеціальних рівнів, які побудовані на основі числової послідовності Фібоначчі. Важливим аспектом даного підходу є коректна побудова спеціальних рівнів за числами Фібоначчі. Рівні Фібоначчі широко використовуються в різних торгових системах і встигли зарекомендувати себе. Також слід пам'ятати, що трактування індикаторів Фібоначчі не завжди буває однозначним, у зв'язку з чим і працювати найкраще з підтверджуючими сигналами від інших інструментів технічного аналізу [11];

Рис. 8. Рівні Фібоначчі

– скальпінг (рис. 9). Передбачає торгівлю в межах торговельного дня й характеризується невеликими рівнями тейк профітів і відносно великими рівнями стоп-лосів. Важливим аспектом даного підходу є вірний вибір інструменту для торгівлі й налаштувань індикаторів. Трейдери грають на зміні цін у короткі (від декількох секунд до декількох хвилин) проміжки часу для отримання доходу, що вищий за середньоринковий. Велика кількість угод і висока швидкість їх здійснення, дозволяють заробляти скальперу практично на будь-якому русі ринку, за рахунок невеликих, але частих прибутків [12];

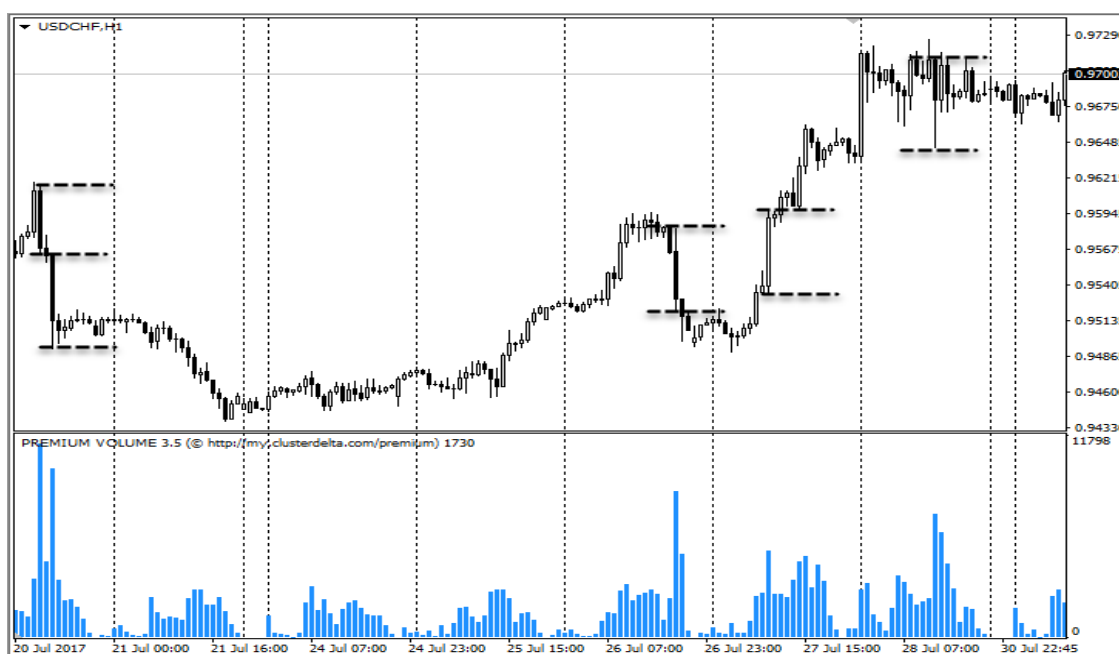

Рис. 9. Скальпінг

– універсальні. Передбачають різноманітне поєднання перерахованих вище систем залежно від вподобань і досвіду трейдера. Важливим аспектом даного підходу є обов'язкове тестування новостворених систем як на основі аналізу історії біржових графіків, так і в реальних умовах торгівлі.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі

Прибутковими можуть бути усі види торговельних систем. Для кожної потрібні свої ринкові і торговельні умови, але в першу чергу все залежить від знань і умінь особи, яка здійснює торговельні операції. Також розмір депозиту ґрунтовно впливає на вибір стратегії за часом – для довгострокових

потрібен чималий часовий запас. У процесі набуття досвіду кожен трейдер не раз переглядає своє ставлення до ринку. Тільки у такий спосіб він зможе особисто протестувати різні типи торгових систем і побудувати на їх основі свою унікальну методику.

Література

1. Гладун Д. Перспективи інтернет-трейдингу в Україні / Д. Гладун // Інвестиції та інвестування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inemettrading.at.ua>
2. Семчук О. Проблеми розвитку фондового ринку України / О. Семчук // Економіка і право. – 2009. – № 2. – С. 9–12.
3. О.Фарина. Як примножити статки, торгуючи акціями через Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kyivpost.ua>
4. Т.Манько. Міфи про Інтернет-трейдинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.news.finance.ua>
5. Українцям дозволили тримати кошти на зарубіжних рахунках без ліцензії НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economics.unian.net/finance/1795061-ukraintsam-razreshili-derjat-dengi-na-zarubejnyih-schetah-bez-litsenzii-nbu.html>
6. 10 розповсюджених видів торговельних систем на валютному ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yavforex.ru/novichku/vidy-torgovykh-sistem-na-rynke-foreks-osobnosti-i-primery/>
7. Типи торговельних систем: класифікація та проблема вибору [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dewinforex.com/ru/torgovye-strategii/typy-torgovykh-sistem-klasyfikatsiia-i-problema-vybora>
8. Паттерни форекс – вищий пілотаж трейдингу! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blog-forex.org/patterny-foreks.html>
9. Пробіи волатильності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vtradinge.com/Strategii-dlja-Foreks/Proboj-volatilnosti>
10. Торговельні стратегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tradexperts.ru/strategii-foreks/torgovye-strategii>
11. Лінії (рівні) Фібоначчі. Як користуватися [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://1ppa.ru/uk/vozmozhnosti/linii-urovni-fibonachchi-kak-polzovatsya/>
12. Скальпінг як вид біржової торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://svitinvest.com.ua/torgivlya-na-birzhi/skalping-2/>

References

1. Hladun D. Perspektivy internet-treidynhu v Ukraini / D. Hladun // Investytsii ta investuvannia v Ukraini [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://inemettrading.at.ua>
2. Semchuk O. Problemy rozvytku fondovoho rynku Ukrainy / O. Semchuk // Ekonomika i pravo. – 2009. – №2. – S. 9–12.
3. O.Faryna. Yak prymnozhyty statky, torhuiuchy aktsiinyu cherez Internet [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.kyivpost.ua>
4. T.Manko. Mify pro Internet-treidynh [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.news.finance.ua>
5. Ukraintsiam dozvolily trymaty koshty na zarubizhnykh rakhunkakh bez litsenzii NBU [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://economics.unian.net/finance/1795061-ukraintsam-razreshili-derjat-dengi-na-zarubejnyih-schetah-bez-litsenzii-nbu.html>
6. 10 rozpovsiudzhennykh vydiv torhovelynykh system na valiutnomu rynku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://yavforex.ru/novichku/vidy-torgovykh-sistem-na-rynke-foreks-osobnosti-i-primery/>
7. Typy torhovelynykh system: klasyfikatsiia ta problema vyboru [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://dewinforex.com/ru/torgovye-strategii/typy-torgovykh-sistem-klasyfikatsiia-i-problema-vybora>
8. Patterny foreks – vyshchyipilotazhtreidynhu! [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://blog-forex.org/patterny-foreks.html>
9. Probii volatylnosti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.vtradinge.com/Strategii-dlja-Foreks/Proboj-volatilnosti>
10. Torhovelni stratehii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://tradexperts.ru/strategii-foreks/torgovye-strategii>
11. Linii (rivni) Fibonachchi. Yak korystuvatysia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://1ppa.ru/uk/vozmozhnosti/linii-urovni-fibonachchi-kak-polzovatsya/>
12. Skalping yak vyd birzhovoi torhivli [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://svitinvest.com.ua/torgivlya-na-birzhi/skalping-2/>

Надійшла / Paper received : 02.09.2021

Надрукована/Printed : 04.10.2021